

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко- технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p>
	<p>Вікова та педагогічна психологія</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015.15 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійна програма: Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 2-й</p> <p>Семестр: 4-й</p> <p>Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладач: Редькіна Ганна Михайлівна, кандидат політичних наук, доцент</p> <p>Електронна пошта: annainred@gmail.com</p> <p>Сайт викладача: http://surl.li/btiwo</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних дисциплін

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___

Голова циклової комісії
педагогічних дисциплін

_____ М.А.Соснова
(підпис) (ПБ)
“___” _____ 20__ року

Голова робочої групи
(гарант освітньо-професійної
програми)

_____ В.Д.Вернигора
(підпис) (ПБ)
“___” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни - ознайомлення студентів з особливостями, закономірностями розвитку психіки людини у різні вікові періоди та навчити враховувати їх у практичній діяльності, розкрити механізми розвитку особистості під дією цілеспрямованих педагогічних впливів.

Завдання курсу полягає у сприянні глибокому розумінню тих чи інших особливостей особистості, причин їх формування та шляхів профілактики і корекції.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності психічного розвитку людини на різних етапах її онтогенезу, психологічні закономірності навчання й виховання особистості.

Пререквізити: вивчення специфічних особливостей теоретичних основ вікової та педагогічної психології (виховання і навчання, особистості педагога та учня, структуру та типи навчальної і педагогічної діяльності) в порівнянні з іншими психологічними науками;

Постреквізити: психологічні особливості різних вікових періодів; особливості перебігу вікових психологічних криз; суть психологічних новоутворень кожного вікового етапу; особливості соціальної ситуації розвитку особистості у різні вікові періоди; психологію навчання, учіння, виховання.

Методи навчання: комунікативні (бесіди, доповіді, діалоги), інтерактивні (моделювання ситуацій), проектні (тренувальні вправи, пошукові завдання), граматики-переклад (аналіз граматичних правил при перекладі текстів).

Форми та методи оцінювання: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, екзамен.

**Компетентності та програмні результати навчання відповідно
до освітньо-професійної програми**

	Програмні компетентності
Загальні компетентності	<p>К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К 08. Здатність працювати в команді.</p> <p>К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем</p>
Спеціальні(фахові) компетентності	К 25. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації.
	Програмні результати навчання
Програмні результати навчання	<p>ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.</p> <p>ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу , уміти проектувати і реалізувати навчальні/ розвивальні проекти.</p> <p>ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.</p>

Організація навчання

Лекції : 36 годин

Практичні заняття : 6 годин

Самостійна робота : 48 годин

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання/ Форми контролю
І курс, IV семестр			
Модуль I.			
Змістовний модуль 1. Історія розвитку вікової та педагогічної психології.			
1	Тема 1 Предмет, завдання та структура вікової та педагогічної психології.	Поняття вікової та педагогічної психології. Загальне і відмінне їх змісту. Предмет вікової та педагогічної психології.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
2	Тема 2. Зв'язок вікової та педагогічної психології з іншими науками.	Галузі вікової психології: дитяча психологія, психологія молодшого школяра, психологія підлітка, психологія ранньої юності, психологія дорослої людини, геронтопсихологія (психологія старості). Міжпредметні зв'язки вікової та педагогічної психології з іншими науками.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3 . Історичний розвиток вікової та педагогічної психології.	Історія виникнення і розвитку вікової та педагогічної психології як науки. Розвиток особистості як закономірна зміна етапів, на кожному з яких відбувається якісне перетворення внутрішнього світу і поведінки людини.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
4	Тема 4 Методи вивчення вікової та педагогічної психології за Ананьєвим.	Методологічні принципи та методи вікової та педагогічної психології. Класифікація методів, група методів за ціллю і задачами дослідження.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 2. Вікова психологія.			
5	Тема 5. Теоретичні основи вікової психології.	Предмет вікової психології. Принцип детермінізму. Принцип єдності свідомості і діяльності. Принцип розвитку.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

6	Тема 6. Психологія новонародженого та дітей раннього віку.	Пренатальний період розвитку. Криза новонародженості. Фаза новонародженого. Соціальна ситуація розвитку новонародженого: психологічне злиття з матір'ю. Основні новоутворення: акт сприймання, наслідування та акт пізнання, зорові та слухові зосередження, активний інтерес до оточення. Ранній вік (від 1-3 років) є одним із ключових у житті дитини. Предметна діяльність як провідна у психічному розвитку. Мовлення – засіб спілкування. Ігрова діяльність.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
7	Тема 7 Психологія дітей дошкільного віку та дітей молодшого шкільного віку.	Психологічні особливості розвитку особистості дошкільника. Фізичний розвиток. Соціальна ситуація розвитку. Особливості навчання. Сенсорний та інтелектуальний розвиток.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
8	Тема 8. Психологія підлітків.	Особливості фізичного і фізіологічного розвитку підлітка. Статеве дозрівання. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Теоретичні підходи до проблеми «кризи» в підлітковому періоді. Переорієнтація спілкування з дорослими на спілкування з ровесниками. Перебудова взаємин з дорослими. Спілкування з однолітками як провідна діяльність підліткового віку.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
9	Тема 9. Психологія юності.	Загальна характеристика юнацького віку. Система спілкування і взаємин у старшокласників. Розвиток пізнавальних процесів старшокласника. Емоційно-вольова сфера у ранній юності. Розвиток самосвідомості.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
10	Тема 10. Психологія дорослості.	Почуття дорослості. Потреба в самореалізації та суспільному визнанні. Прагнення до самоствердження. Моральний характер самосвідомості. Вміння підпорядковуватись нормам колективного життя.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

11	Тема 11. Психологія старості.	Старість як етап онтогенезу. Загальна характеристика старості. Особливості Я – концепції і розвитку особистості в період старості. Завдання розвитку у старості. Особливості життєдіяльності і спонукальної сфери людини у старості.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 3. Педагогічна психологія.			
12	Тема 12. Теоретичні основи педагогічної психології.	Педагогічна психологія як наука. Предмет, проблема і завдання. Принципи та методи педагогічної психології. Місце педагогічної психології в системі наукового знання.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
13	Тема 13. Психологія учіння.	Учіння як складова педагогічного процесу. Теоретичні та практичні проблеми психології учіння. Основні компоненти учіння. Вікова динаміка учіння. Мотивація учіння.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
14	Тема 14. Психологія навчання.	Поняття про навчання та його психологічні механізми. Рівні та типи навчання. Загальна характеристика учбової діяльності та її структури. Типи і види навчання. Чинники ефективності навчання.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
15	Тема 15. Психологія виховання.	Загальне поняття про психологію виховання. Предмет і завдання психології виховання. Психолого-педагогічні прийоми виховання. Методи і прийоми формування досвіду громадської поведінки в учнів.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
16	Тема 16. Педагогічне управління психічним та особистісним розвитком	Наукові основи управління психічним та особистісним розвитком учня. Методи розвитку індивідуальності особистості. Психічний і особистісний розвиток учня в умовах навчання. Система Давидова - Ельконіна, розвивальне навчання . Ефективний розвиток продуктивного мислення.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
17	Тема 17. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя.	Професійно значущі якості особистості вчителя. Педагогічні здібності вчителя та їх розвиток. Характеристика педагогічної	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання,

		діяльності. Структурні компоненти. Рівні результативності. Індивідуальний стиль діяльності вчителя. Психологія педагогічної саморегуляції. Загальна характеристика педагогічного спілкування. Ефективність педагогічного спілкування. Психологічні особливості педагогічного колективу.	обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
18	Тема 18. . Педагогічна психологія аномальних та екстремальних випадків.	Педагогічна психологія аномальних випадків. Затримка інтелектуального розвитку. Патологія батьків і її вплив на розвиток дітей. Педагогічна психологія екстремальних випадків. Дитина в екстремальній ситуації. Насильство над дітьми та його види. Суїциди серед дітей і підлітків. Переживання синдрому втрати.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
			Екзамен

Рекомендовані джерела інформації

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. О.В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ: Просвіта, 2001. 416 с.
2. Кутішенко В. П. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум: навч. посіб. Київ: Каравела, 2009. 448 с.
3. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Каравела, 2012. 264 с.
4. Савчин М.В. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2005. 360 с.
5. Савчин М. В. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2007. 422 с.

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та у вигляді опитування, тестування, вирішення тестових завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен	Сума
Змістовний модуль 1							100	100
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (14)								
Т1	Т2		Т3		Т4			
3	4		4		3			
Семінарські заняття 1								
10								
Змістовний модуль 2								
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (26)								
Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11		
3	4	4	3	4	4	4		
Семінарські заняття 2								
10								
Змістовний модуль 3								
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (22)								
Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17			
4	3	4	4	3	4			
ККР								
18								

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	А	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі	зараховано	відмінно

		здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		
60-63	E			задовільно
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі;		незадовільно

		робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни